

FAUNAFOKUS AS

Kartlegging av fugl ved Rørvikvatnet på Vigra i Giske kommune.

FAUNAFOKUS AS Notat 2023 : 5

Av Oddvar Olsen. **FAUNAFOKUS AS**. Volda 27.10.23

Utførende institusjon: FAUNAFOKUS AS	Prosjektansvarlig: Oddvar Olsen
Oppdragsgiver: Statsforvalteren i Møre og Romsdal	Kontaktperson hos oppdragsgiver: Solveig Silset Berg
Referanse: Olsen, O. 2023. Kartlegging av fugl ved Rørvikvatnet på Vigra i Giske kommune. FAUNAFOKUS Notat 2023: 5. 21 s.	
Referat: Rørvikvatnet ble mudra ut etter at det var blitt igjengrodd. Etter arbeidet vil Statsforvalteren i Møre og Romsdal ha kartlagt fuglelivet for å sjå på effektene av tiltaket.	

Forsidebildet viser en krikkand hann øverst og en egretthegre nederst.

Krikkand er en av de vanlige endene i Rørvikvatnet. Egretthegre er en årlig gjest på Vigra og besøkte Rørvikvatnet i perioden 24 april til 2 mai 2023.

Foto: Erik Blindheim.

Innhold

Innhold	3
1. Innledning	4
2. Metode	5
3. Resultat av undersøkinga 2023	7
4. Sandsvalekolonien	19
4. Diskusjon og videre undersøkelser	20

**Gjøk holder til rundt Rørvikvatnet og man kan høre opptil 4 hanner samtidig.
Den er rødlista som NT.**

1. Innledning

Rørvikvatnet naturreservat ble mudra ut i 2018/2019 etter at det over flere år var blitt igjengrodd. Etter arbeidet vil Statsforvalteren i Møre og Romsdal ha kartlagt fuglelivet for å se på effektene av tiltaket.

Det ble utført 4 tellinger fra 18 mai til 27 juli.

Vi retter en takk til kontaktperson hos Statsforvalteren, Solveig Silset Berg, for generell informasjon og svar på spørsmål i forbindelse med jobben.

Kart over det aktuelle området, med rød firkant som markerer stedet.

2. Metode

Det ble valgt ut 3 observasjonspunkt og observasjonstiden skulle vare minst 2 timer kveld og 2 timer morgen. Den 18 mai 2023 ble første telling gjennomført. Andre telling 09 juni, tredje telling 30 juni og fjerde og siste telling den 27 juli.

Tellingene ble utført av lokale fuglefolk med god lokalkunnskap i tillegg til god kunnskap om fugl på Vigra. Det var Erik og Bernt Blindheim som utførte oppdraget.

På bildet under viser tre punkt der det ble observert fra, uten å skremme fugl. Flyfotoet er fra 2020.

I tillegg ble antall sandsvaler og antall aktive hull talt opp i sandsvalekolonien.

Dvergdykker og to hanner av knekkand ved Rørvikvatnet.

Begge er rødlistet som EN.

Foto: Erik Blindheim.

3. Resultat av undersøkinga 2023

Første telling kveld:

Temperatur	Vind styrke	vindretning
9	5-6ms	sørvest

ART	18.05.2023	Ho	Hann	pulli	Aktivitet
	20:00-22:00				
	Totalt				
Brunnakke	4	2	2		rastende
Enkeltbakkasin	2				sang/spill
Fiskemåke	4				hekkende
Gjøk	2	1	1		sang/spill
Grågås	4				hekkende
Gråmåke	9				rastende
Heipiplerke	4				sang/spill
Knekkand	2		2		sang/spill
Krikkand	8	2	6		næringsøk
Kråke	1				overflygende
Låvesvale	4				næringsøk
Rødstilk	2				sang/spill
Sandsvale	6				næringsøk
Skjeand	3	1	2		trolig hekkende
Stokkand	7	5	2	38	hekkende
Tjeld	1				hekkende
Trane	2	1	1		hekkende

Antall sandsvaler i sandtaket	37
-------------------------------	----

Første telling morgen:

Temperatur	Vind styrke	vindretning
10	6-7ms	Sørvest

ART	19.05.2023	Ho	Hann	pulli	Aktivitet
	05:15-07:15				
	Totalt				
Brunnakke	8	3	5		rastende
Enkeltbekkasin	2				sang/spill
Fiskemåke	4				hekkende
Gjøk	2	1	1		sang/spill
Grågås	4				hekkende
Gråmåke	17				rastende
Heiplierke	10				sang/spill
Knekkand	4		4		sang/spill
Krikkand	6	1	5		næringssøk
Kråke	5				overflygende
Låvesvale	2				næringssøk
Ravn	2				overflygende
Rødstilk	2				sang/spill
Sandsvale	8				næringssøk
Sivpurv	2		2		sang/spill
Skjeand	3	1	2		trolig hekkende
Småspove	1				overflygende
Stokkand	6	3	3	22	hekkende
Storspove	1				sang/spill
Strandsnipe	4	2	2		sang/spill
Tjeld	2				hekkende
Toppand	1		1		næringssøk
Trane	2	1	1		hekkende

Antall sandsvaler i sandtaket	40
Hull med graveaktivitet	47

Andre telling kveld:

Temperatur	Vind styrke	vindretning
14	2-3ms	Nord vest

ART	09.06.2023	Ho	Hann	pulli	Aktivitet
	20:00-22:00				
	Totalt				
Brunnakke	11	7	4	5.4.4.3.2=18	5 kull
Enkeltebekkasin	2				
Fiskemåke	8				minst 3 par hekkende
Grågås	3			1	1 kull
Gråhegre	1				
Gråmåke	10				
Heipiplerke	5				
Krikkand	6	2	4		
Låvesvale	2				
Rødstilk	1				
Rødstrupe	1				
Sandsvale	12				
Sildemåke	1				
Stokkand	15	6	9	4.3.2.1 =10	4 kull
Storspove	1				
Strandsnipe	1				
Svartbak	4				
Tjeld	4				2 par hekkende
Trane	2				

Andre telling morgen:

Temperatur	Vind styrke	vindretning
10	1-2ms	nordøst

ART	10.06.2023	Ho	Hann	pulli	Aktivitet
	05:00-07:00				
	Totalt				
Brunnakke	9	5	4	5.2.1=8	3 kull
Enkeltebekkasin	2				
Fiskemåke	8				3 par hekkende
Gjøk	1				
Grågås	3			1	1 kull
Gråhegre	1				
Gråmåke	8				
Heipiplerke	10				
Krikkand	3	1	2		
Låvesvale	2				
Rødstilk	1				
Sandsvale	15				
Sildemåke	2				
Sivspurv	1				
Stokkand	7	2	5	3.2=5	2 kull
Strandsnipe	1				
Svartbak	2				
Tjeld	4				2 par hekkende
Trane	2				

Sandsvaler i sandtaket ca 30par.

Tredje telling kveld:

Temperatur	Vind styrke	vindretning
13	5ms	nordøst

ART	30.06.2023	Ho	Hann	pulli
	21:00- 23:00			
	Totalt			
Brunnakke	8	5	3	8
Fiskemåke	2			
Gjerdsmett	1			
Gransanger	2			
Gråmåke	16			
Heiplierke	4			
Kråke	6			
Låvesvale	5			
Rødstilk	3			
Sandsvale	50+			
Sildemåke	2			
Stokkand	14	6	8	1
Svartbak	5			
Trane	2			

Tredje telling morgen:

Temperatur	Vind styrke	vindretning
6	2-4ms	Øst

ART	01.07.2023	Ho	Hann	pulli
	05:00-07:00			
	Totalt			
Brunnakke	10	7	3	14
Enkeltbekkasin	2			
Gråmåke	7			
Heipiplerke	3			
Krikkand	12	5	7	
Låvesvale	3			
Sandsvale	20			
Sildemåke	4			
Sivspurv	1			
Stokkand	15	6	9	13
Strandsnipe	1			
Svartbak	2			
Trane	2			

Fjerde telling kveld:

Temperatur	Vind styrke	vindretning
14	5ms	nordøst

ART	26.07.2023
	21:00- 23:00
	Totalt
Brunnakke	11
Fiskemåke	3
Gråhegre	6
Gråmåke	12
Heipiplerke	5
Krikkand	4
Låvesvale	5
Sandsvale	10
Sildemåke	4
Stokkand	18
Svartbak	4
Trane	2

Fjerde telling morgen:

Temperatur	Vind styrke	vindretning
13	4ms	nord

ART	27.07.2023
	05:00-07:00
	Totalt
Brunnakke	8
Gråmåke	8
Heipiplerke	10
Krikkand	7
Låvesvale	3
Sandsvale	10
Sildemåke	7
Stokkand	21
Svartbak	5
Trane	2

Rødlitestatus oppsummerende tabell

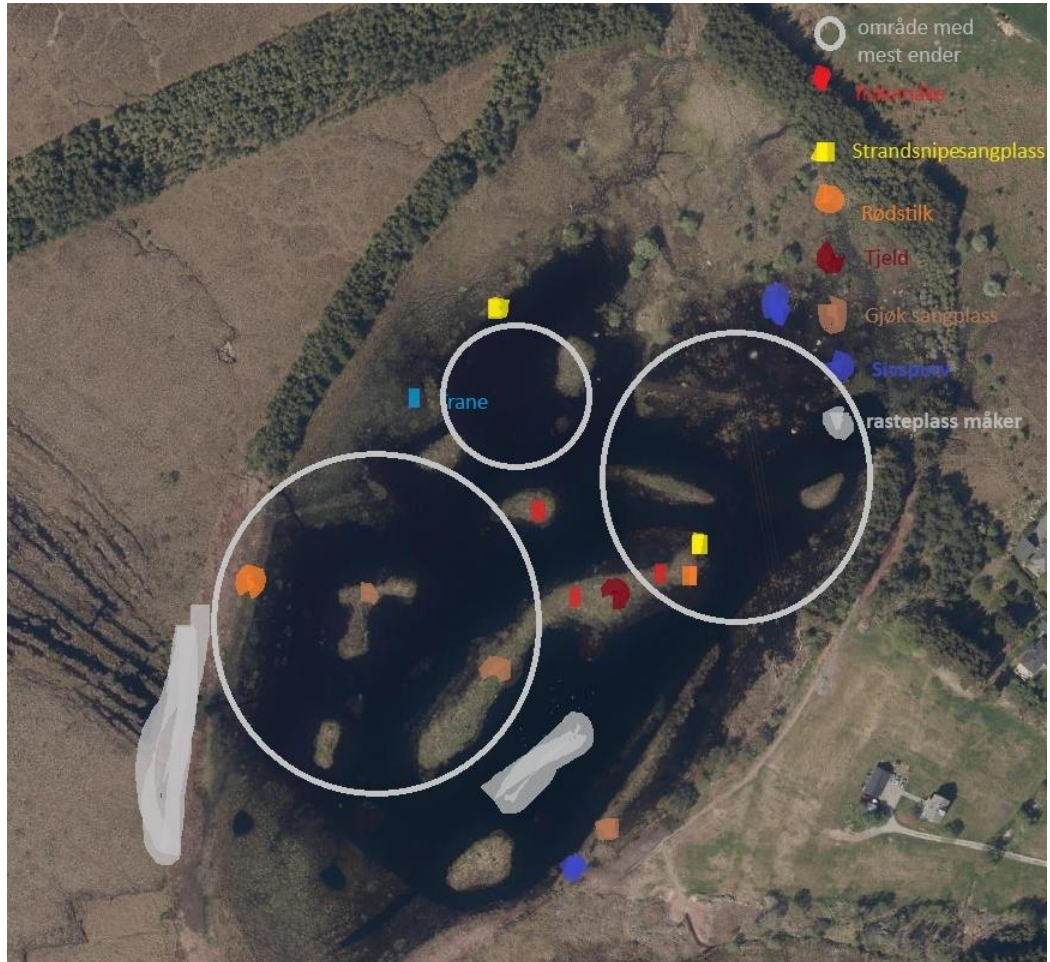
Brunnakke	LC	
Enkeltbekkasin	LC	
Fiskemåke	VU	
Gjerdsmett	LC	
Gjøk	NT	
Gransanger	LC	
Grågå	LC	
Gråhegre	LC	
Gråmåke	VU	
Heipiplerke	LC	
Knekkand	EN	
Krikkand	LC	
Kråke	LC	
Låvesvale	LC	
Ravn	LC	
Rødstilk	NT	
Rødstrupe	LC	
Sandsvale	VU	
Sildemåke	LC	
Sivspurv	LC	
Skjeand	VU	
Småspove	NT	
Stokkand	LC	
Storspove	EN	
Strandsnipe	LC	
Svartbak	LC	
Tjeld	NT	
Toppand	LC	
29 arter	Trane	LC

4 arter	NT
4 arter	VU
2 arter	EN

Arter sett like utenfor reservatet

blåmeis	LC
bokfink	LC
fuglekonge	LC
granmeis	VU
gransanger	LC
gråtrost	LC
kjøttmeis	LC
løvsanger	LC
måltrost	LC
ringdue	LC
skjære	LC
spurvehauk 1 par med 2 unger	LC
svartmeis	LC
svartrost	LC
tornirisk	LC

Oversikt over arter og områder. (Øverste røde tekst ble litt diffus, der står det fiskemåke). For artene fiskemåke, strandsnipe, rødstilk, tjeld, sivspurv og trane viser markeringene hekkeplass.

Traneparet gjorde et forsøk på å hekke, men mislyktes i år.

Flyfoto fra 1968 viser hvor lite vannspeil som var der da. Og her viser også grøfter som ble gravd under arbeid med å ta ut torv fra området.

4. Sandsvalekolonien

På det meste ble det registrert 47 hull med gravespor. Dette tallet legger vi til grunn for at der var minst 47 par med sandsvaler i kolonien i 2023. På det meste ble det sett 40 individer i flukt ved kolonien den 19.05.

Røde strek er aktive reirhull for sandsvaler i 2023.

5. Diskusjon og videre undersøkelser

Erik og Bernt Blindheim forteller at dette vatnet ble til etter stort uttak av torv. På 1960 tallet begynte vatnet å gro igjen og fugl forsvant mer og mer utover på -70 og -80 tallet, og på -90 tallet var der få fugler som hekka eller rasta ved vatnet. Trolig har aldri vannspeilet vært større noen gang enn det er nå. En lokal mann som jakta ender der i mange år før fredninga, kan fortelle at det var en ganske god plass å jakte ender pga mange små holmer og bare smale kanaler mellom med vann, de brukte vadere og det var bare enkelte plasser det ikke gikk å gå. Det var ikke den plassen med mest ender, men de var veldig bra å jakte der, bedre enn i Makkevika og Rørvikvågen som han også var og jaktet. I Makkevika var det suverent mest ender. Endene kom fra Blindheimsvikene, Rørvikvågen eller Vigrarfjordsiden, alt etter vindretning i skymingen om kvelden. Der var ikke så mye ender der på dagtid. En bra flokk på kvelden var 20 ender. Men kom som regel i mange småflokker. Kanskje opp i 50 ender kunne komme til Rørvikvatnet en kveld. Når Erik sa at på høsten kan det oppholde seg så mye som 100-200 ender nå, så svarte jegeren at slike tall opplevde ikke han fra slutten av 60-tallet og frem til det ble fredet. 4-5 ender på en kveld for en jeger var en grei kveldsjakt.

Så det er ingen tvil om at dette tiltaket har vært viktig for hekkende og rastende fugl. Det viser tellingene veldig klart.

Det vil være av interesse å gjenta tellinger over flere år for å se om der fortsatt er en positiv utvikling.

Der sandsvalekolonien er ble det tatt ut sand på 70- og begynnelsen av 80-tallet. Der de største koloniene med sandsvale var på 80- og 90-tallet er det meste rast ned og ikke egnet for svaler i dag.

Sanduttaket stoppet opp på 90-tallet og mye av de loddrette veggene er nå borte. For å hjelpe sandsvalene er det planer om å grave ut noen vegger vinteren 2023/2024. Så vil en følge opp med tellinger for å se om tiltaket er vellykka. Senere år kan det være aktuelt å gjenta prosessen med å etablere nye vegger.

På begynnelsen av 80-tallet ble det ringmerka mye sandsvaler både i denne kolonien og på to andre steder på Vigra. Ifølge en av merkerne, Lars Petter Folkestad, kunne der være rundt 100 par på det meste til sammen i de 3 koloniene. Nå er det bare i kolonien ved Rørvikvatnet der er sandsvaler. I de to andre koloniene er der ikke lenger forhold for svalene.

Som vi ser eksempel på her, så er det ikke mye vegg igjen. Både unger og voksne er utsatt for å bli tatt av katt når det blir så lav vegg.

Foto: Erik Blindheim.